

Пам'яті Едуарда Семеновича Гузова

Життя віддане людям та науці

Поки будуть битися наші серця, будемо сумувати про тяжку втрату не тільки криворізької, а й державної науки. В перший день 2017 року пішов у вічність — тихо, якось миттєво — професор кафедри автоматизованих електромеханічних систем в промисловості та транспорті ДВНЗ «Криворізький національний університет» (у минулому легендарного КГРІ) Едуард Семенович Гузов. Страшна втрата, повторюємо, тяжка. Здається почнеться новий світовий день і його лабораторія наповниться лагідною посмішкою, шумом від працюючих механізмів. Навіть спеціалісту важко, часом, оцінити все те, що він встиг (!) сконструювати, виготовити та врешті-решт запустити в промислову практику.

Едуард Семенович завжди пишався тим, що на науково-практичну стежку його вивели справжні титани криворізької технічної науки — школи криворізької, всесвітньо відомої — Г. Малахов, Г. Татур, В. Базуткін, Л. Трубецьков, І. Бегагоєн, С. Заміцький, Е. Файнштейн. Так що корифеї не тільки в літературі бувають. Його вчителі-наставники пишалися б своїм вихованцем.

Родом Едуард Гузов з Білорусії, з мальовничого міста Речиця. Там тихим помахом крил мир і спокій лелека береже, і немає жодної стріхи, де б цей птах гнізда не звів. Таких, як Е. Гузов, народжених у 1938 (1 серпня), називали «дітьми війни». Едуард на фронті батька втратив. Старший з Гузових кілька разів у битвах кров пролив, нагороди мав. Поліг на території Польщі, та і похований. Мати сама виховала двох синів. Обидва рід свій прославили.

В 1955 році Едуард Гузов одержав атестат, випадково дізнався про Криворізький гірничорудний інститут. Успішно склав іспити, тому спокійно підійшов до списків зарахованих, провів очима і на серці потеплішало, можна матері телеграму послати: «Я студент, вивчатиму гірничу електромеханіку».

Викладачі одразу зрозуміли, що Едуард Гузов може стати науковцем. І не помилилися. Диплом з відзнакою вирішив долю талановитого юнака. Між тим, спершу він підкорився долі й поїхав з дружиною-криворожанкою до Кадіївки на Донбас. Там молодий спеціаліст пройшов свої виробничі університети. Починав на вугільній шахті електромеханіком дільниці, а закінчив енергетиком шахти. Той виробничий досвід дуже згодився Едуарду Семеновичу в подальшій науковій діяльності. Ві вже знав, де потрібні його технічні новації. Дуже захотілося займатися наукою. Такої можливості в Кадіївці не було. Дружина порадила разом повернутися до Кривого Рогу. Тим більш у КГРІ Едуарду Семеновичу запропонували посаду співробітника науково-дослідного сектора.

При захисті кандидатської дисертації в 1968 році в Гузова практично не було опонентів темі автоматизації виробництва. В 1971 році Едуарда Семеновича обрали доцентом по кафедрі електрифікації гірничих підприємств. Кілька разів доценту Гузову пропонували очолити кафедру. Вчений-практик постійно відмовлявся: його захоплювали все нові й нові наукові ідеї. Едуард Семенович легко сходився з виробничниками, уважно вислухував про їх технічні проблеми. І цей пошук його захоплював, учений шукав способи ті проблеми розв'язати. Йому навіть не було часу засісти за докторську дисертацію. Кілька разів ректор КГРІ академік Г. Малахов викликав доцента Е. Гузова на дружній «килим», наполегливо радив колезі, а не підлеглому, взятися за другу, більш авторитетну дисертацію. А Гузов тим часом розривався поміж шахтами Кривбасу, Нікопольського марганцевого басейну, Казахстану, Росії, лабораторією та лекційними аудиторіями КГРІ.

Більша частина наукових досліджень Гузова Е.С. присвячена питанням підвищення ефективності тягових електромеханічних систем рудничних електровозів. Справжнє наукове визнання прийшло до кандидата технічних наук, доцента Едуарда Гузова в 1969 році. Тоді він нарешті втілював у практику ідею з розробки систем телекерування шахтними електровозами під час вантажно-розвантажувальних робіт. Цю систему не тільки в нашому басейні визнали, впровадили у виробництво на різних споріднених підприємствах колишнього Союзу, в т.ч. на шахтах по видобутку бокситів (м. Североуральськ, Росія), копальнях Джезказгана і ряді інших підприємств. Новаціями криворіжця зацікавилися шведські фірми «ASEA» та «СКАНІЯ», котрі використали ідеї Гузова Е.С. для своїх розробок. Перу Е.С. Гузова належать розробки найважливішого для електровозів методу — методу розрахунку навантажень споживачів електричної енергії. В останні роки свого життя Едуард Семенович активно займався проблемами підвищення електроенергоефективності вітчизняних залізничних підприємств. Плодами його досліджень стали модернізовані системи електропостачання таких залізничних підприємств, як ПАТ «ПівніжЗК», ПАТ «ЦГЗК», ПАТ «Криворізький залізничний комбінат». На рахунок професора (з 2015) Е.С. Гузова більше 200 наукових праць, кілька підручників, навчальних посібників та монографій. Книжки Едуарда Семеновича видавалися з однаковим успіхом як в Україні, так і в Німеччині, Польщі, Росії.

Людиною, вченим, інтелектуалом пам'ятають професора Гузова Е.С. всі ті, кого він учив, з ним спілкувався. Про таких людей, як Едуард Семенович говорив поет: «Пророков нет в отечестве моем, а вот теперь ушла и совесть».

Ось кого втратила наука, Криворізький національний університет, всі міста. Світла пам'ять тобі, Едуарде Семеновичу. Твоє життя — взірєць для живих, твої ідеї безсмертні...

Група товаришів.